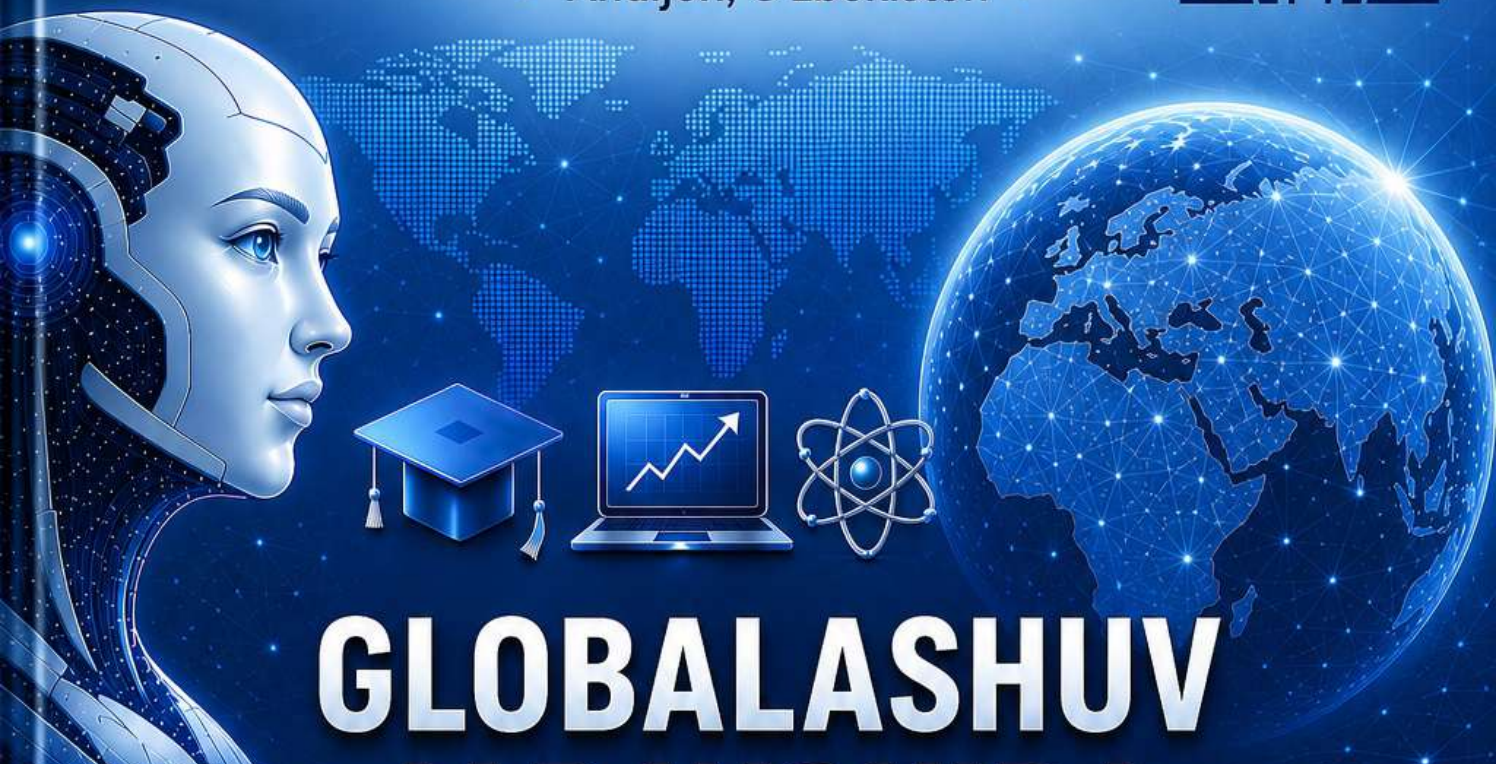
University of Economics and Pedagogy

Andijon, O'zbekiston

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

GLOBALASHUV JARAYONIDA TA'LIM, ILM-FAN, TEXNOLOGIYA VA SUN'IY INTELLEKTNING O'RNI

Respublika ilmiy amaliy anjumani materiallari to'plami

1-tom

24-aprel 2026-yil

Andijon, O'zbekiston

Andijon – 2026

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

“UNIVERSITY OF ECONOMICS AND PEDAGOGY” NOTM

“GLOBALLASHUV JARAYONIDA TA’LIM, ILM-FAN, TEXNOLOGIYA VA SUN’IY INTELLEKTNING O‘RNI”

MAVZUSIDAGI

RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI

MATERIALLARI TO‘PLAMI

(1-tom)

(Andijon, 2026-yil 24-aprel)

ANDIJON-2026

FITONIMLARNING RAMZIY VA ETNOMADANIY XUSUSIYATLARI

Ikromov Muhammadyusuf Tursunali o‘g‘li
Andijon davlat pedagogika instituti,
O‘zbek tili va adabiyoti kafedrasi o‘qituvchisi
muhammadyusuf.ikromov@adpi.uz

Annotatsiya. Mazkur maqolada fitonimlarning ramziy-semantik xususiyatlari hamda ularning paremiologik birliklar — maqol va matallar tarkibida ifodalanish jihatlari lingvomadaniy va etnolingvistik nuqtai nazardan tahlil qilinadi. Tadqiqotda o‘simlik nomlarining nafaqat nominativ birlik sifatidagi vazifasi, balki xalq tafakkuri, milliy qadriyatlar va madaniy stereotiplar bilan bog‘liq konseptual mazmuni ochib beriladi. Fitonimlarning paremiyalar tarkibida ko‘chma, metaforik va aksiologik ma’no kasb etishi, ular orqali insoniy fazilatlar, ijtimoiy munosabatlar va axloqiy me’yorlarning ifodalanishi asoslanadi. Shuningdek, fitonimlar orqali shakllangan ramziy obrazlarning xalqning olam haqidagi tasavvurlarini aks ettiruvchi muhim lingvomadaniy kod ekanligi ko‘rsatib beriladi. Tadqiqot natijasida fitonimik birliklarning paremiologik tizimda milliy dunyoqarashni ifodalovchi barqaror semantik va pragmatik funksiyaga ega ekanligi aniqlanadi.

Kalit so‘zlar. fitonim, ramz, paremiya, maqol-matal, lingvomadaniyatshunoslik, etnolingvistika, semantika, metafora, aksiologiya, milliy tafakkur, konsept, olamning lisoniy manzarasi

Kirish. Til – millatning tarixiy xotirasi, madaniy kodi va ruhiy olamining eng muhim ifoda vositasi hisoblanadi. Har bir xalq o‘zining ko‘p asrlik hayotiy tajribasini, tabiat va jamiyat haqidagi kuzatuvlarini, axloqiy-me’yoriy qarashlarini hamda estetik idealini til orqali avloddan-avlodga uzatib keladi. Shu ma’noda til nafaqat aloqa vositasi, balki milliy tafakkur va madaniy merosni saqlovchi hamda uzatuvchi murakkab semiotik tizim sifatida namoyon bo‘ladi[25]. Ayniqsa, maqol va matallar kabi paremik birliklar xalq donishmandligining ixcham, obrazli va chuqur mazmunli ifodasi bo‘lib, ularda jamiyatning tarixiy tajribasi, ijtimoiy munosabatlari va hayot falsafasi mujassam holda aks etadi. Paremiyalar tilning eng qadimiy qatlamlaridan biri sifatida xalqning dunyoni idrok etish usulini, borliqqa munosabatini va qadriyatlar tizimini o‘zida mujassamlashtiradi. Ular nafaqat kommunikativ, balki didaktik, tarbiyaviy va aksariyat hollarda normativ funksiyani ham bajaradi. Shu bois paremiyalarni o‘rganish orqali muayyan etnosning mentaliteti, milliy xarakteri va madaniy xotirasi haqida muhim ilmiy xulosalarga kelish mumkin. Shu nuqtai nazardan qaraganda, o‘simlik nomlariga asoslangan fitonimik paremiyalar alohida ilmiy qiziqish uyg‘otadi. Chunki fitonimlar orqali xalqning tabiat bilan o‘zaro munosabati, ekologik tafakkuri, yashash muhiti bilan bog‘liq tajribasi hamda tabiat hodisalariga bergan bahosi o‘z ifodasini topadi. O‘simliklar inson hayotining ajralmas qismi bo‘lgani sababli, ular nafaqat real hayotda, balki til va tafakkurda ham muhim konseptual birlik sifatida shakllangan. Natijada fitonimlar paremiyalar tarkibida ko‘pincha ko‘chma, ramziy va aksiologik ma’noda qo‘llanib, muayyan ijtimoiy yoki axloqiy g‘oyani ifodalash vositasiga aylanadi.

Metodlar. Mazkur tadqiqotda fitonimlarning ramziy-semantik xususiyatlarini hamda ularning paremiologik birliklar tarkibida ifodalanishini aniqlash maqsadida kompleks lingvistik yondashuv qo‘llanildi. Tadqiqot jarayonida **nazariy va empirik** metodlarning uyg‘unligi ta’minlandi. Avvalo, **semantik tahlil metodi** asosida fitonimlarning lug‘aviy (denotativ) ma’nosi hamda paremiyalar tarkibida yuzaga keladigan ko‘chma, metaforik va ramziy ma’nolari o‘rganildi. Ushbu metod o‘simlik nomlarining semantik kengayishi va ularning konseptual mazmunini aniqlashga xizmat qildi. Shuningdek, **lingvomadaniy tahlil metodi** qo‘llanilib, fitonimlarning xalq madaniyati, urf-

[25] Ikromov M. Fitonim tushunchasi va uning lisoniy xususiyatlari / Сборник статей по итогам Республиканской научно- практической конференции. – Хива: Университет Мамун, 2026. – С. 1088.

odatlari, diniy e’tiqodlari va qadriyatlar tizimi bilan bog‘liqligi tahlil etildi. Bu yondashuv orqali fitonimlarning milliy ongda shakllangan ramziy obraz sifatidagi o‘rni ochib berildi. Tadqiqotda **paremiologik tahlil metodi** ham muhim o‘rin egalladi. Mazkur metod yordamida maqol va matallar tarkibidagi fitonimlar aniqlanib, ularning strukturaviy, semantik va pragmatik xususiyatlari tahlil qilindi. Paremiyalar orqali ifodalangan xalq donishmandligi va axloqiy qarashlar fitonimlar vositasida qanday namoyon bo‘lishi o‘rganildi. Bundan tashqari, **kontekstual tahlil metodi** asosida fitonimlarning ma’nosi konkret nutqiy vaziyat va matn doirasida talqin qilindi. Bu metod fitonimlarning turli kontekstlarda qanday semantik yuklama kasb etishini aniqlash imkonini berdi. Tadqiqotda ayrim hollarda qiyosiy-tahliliy yondashuv ham qo‘llanilib, turkiy tillar materiallari asosida fitonimlarning umumiy va milliy xususiyatlari solishtirildi. Tadqiqot materiali sifatida o‘zbek xalq maqol va matallari to‘plamlari, folklor namunalari, izohli lug‘atlar hamda ilmiy manbalardan foydalanildi. Tanlangan materiallar asosida fitonimlarning paremiologik tizimdagi o‘rni va ularning ramziy-semantik xususiyatlari tizimli ravishda tahlil qilindi.

Fitonimlarni lingvomadaniy nuqtai nazardan talqin qilish ularning milliy ongdagi o‘rnini aniqlashga imkon beradi. Chunki har bir o‘simlik nomi xalq tajribasi asosida ma’lum bir obraz, stereotip yoki konsept bilan bog‘lanadi. Masalan, ayrim o‘simliklar poklik, hayotiylik, baraka yoki muqaddaslik timsoli sifatida talqin qilinsa, boshqalari qiyinchilik, to‘sqinlik yoki salbiy sifatlar bilan assotsiatsiyalanadi. Bu esa fitonimlarning til tizimida oddiy nominativ birlik emas, balki chuqur semantik va madaniy qatlamga ega bo‘lgan birlik sifatida faoliyat yuritishini ko‘rsatadi.

Zamonaviy tilshunoslikda til va tafakkur, til va madaniyat o‘rtasidagi munosabatlarni o‘rganish muhim ilmiy yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, olamning lisoniy manzarasi tushunchasi til orqali borliqning qanday idrok etilishi va tasvirlanishini aniqlashda muhim nazariy asos bo‘lib xizmat qiladi. OLM — bu muayyan xalqning dunyoni anglash usuli, uning tajribasi, qadriyatlari va mentalitetining til orqali ifodalanishidir. Tilning leksik qatlamida alohida o‘rin tutuvchi birliklardan biri — fitonimlardir. O‘simlik nomlari insoniyat hayotida qadimdan muhim rol o‘ynaganligi sababli, ular til tizimida ham keng aks etgan. Fitonimlar orqali insonning tabiatga munosabati, yashash muhiti, xo‘jalik faoliyati va estetik qarashlari ifodalanadi. Shu bois fitonimlarni OLM doirasida o‘rganish dolzarb ilmiy muammo hisoblanadi.

O‘zbek tili kabi turkiy tillarda fitonimlarning paremiologik tizimdagi o‘rni alohida e’tiborga loyiq bo‘lsa-da, ushbu yo‘nalish hali yetarli darajada tizimli va kompleks tarzda o‘rganilmagan. Mavjud tadqiqotlarda ko‘proq leksik-semantik yoki frazeologik jihatlar yoritilgan bo‘lib, fitonimlarning lingvomadaniy, etnolingvistik va kognitiv xususiyatlarini integrativ yondashuv asosida tahlil qilish zarurati saqlanib qolmoqda. Shu bois fitonimlarni paremiyalar tarkibida o‘rganish nafaqat tilshunoslikning dolzarb masalalaridan biri, balki milliy tafakkur va madaniyatni anglashga xizmat qiluvchi muhim ilmiy yo‘nalish sifatida ahamiyat kasb etadi.

Bundan tashqari, fitonimik paremiyalarni qiyosiy aspektda — turkiy tillar doirasida o‘rganish umumiy madaniy ildizlar, mental o‘xshashliklar va milliy o‘ziga xosliklarni aniqlash imkonini beradi. Bu esa o‘z navbatida lingvomadaniyatshunoslik, etnolingvistika va kognitiv tilshunoslik yo‘nalishlarining o‘zaro integratsiyasini taqozo etadi. Shunday qilib, fitonimlar asosida shakllangan paremiyalarni har tomonlama tadqiq etish til va madaniyat o‘rtasidagi murakkab munosabatlarni yoritishda, shuningdek, milliy dunyoqarashning konseptual modelini tiklashda muhim nazariy va amaliy ahamiyatga ega.

Aynan lug‘at tarkibining mazkur qatlamini chuqur o‘rganish orqali muayyan xalqning o‘simliklarga bo‘lgan munosabati, ularni nomlash jarayonidagi subyektiv qarashlari hamda tafakkur xususiyatlarini aniqlash imkoniyati yuzaga keladi. Ayniqsa, arxaik fitonimlarni tadqiq etish til egalarining nominatsiya jarayonidagi ishtiroki va ijodkorlik darajasini ochib berishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois arxaik fitonimlarni motivologik, etimologik hamda paremiologik jihatdan kompleks tahlil qilish zarur, deb hisoblaymiz.

Etnos lug‘at boyligining arxaik fitonimik qatlamini o‘rganish natijasida o‘simlik nomlarining nafaqat bevosita, denotativ ma’nosi, balki xalq tafakkuri bilan uzviy bog‘langan obrazli va ramziy

ma’nolari ham aniqlanadi. Bunday yondashuv ushbu birliklarning ichki semantik imkoniyatlarini ochib berish, ularning yashirin etnomadaniy mazmunini “jonlantirish” hamda milliy qadriyatlar tizimining tarkibiy qismi sifatida talqin etish imkonini beradi. Natijada fitonimik birliklar tarkibida mujassam bo‘lgan “yopiq” etnomadaniy kodlar aniqlanadi va ilmiy asosda izohlanadi.

Ma’lumki, inson faoliyati, jumladan uning ramziy-madaniy jihatlari umumiy va milliy xususiyatlarning uyg‘unlashuvi asosida shakllanadi. Til esa insoniyat tomonidan asrlar davomida to‘plangan tajribani ifodalovchi hamda etno-milliy bilimlarni avloddan-avlodga uzatuvchi asosiy vosita hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, til folklor doirasida olamning lisoniy manzarasini shakllantiruvchi asosiy omillardan biri sifatida namoyon bo‘ladi. Folkloriy matnlar esa ushbu manzaraning eng muhim va boy manbalaridan biri bo‘lib, ular orqali xalqning dunyo haqidagi tasavvurlari, borliqni idrok etish usullari hamda madaniy qadriyatlari haqida muhim ma’lumotlar olish mumkin.

Olamning tildagi ifodasi doimiy harakatda bo‘lgan, dinamik hodisa bo‘lib, u jamiyatdagi madaniy, ijtimoiy va iqtisodiy o‘zgarishlar bilan birga rivojlanib boradi. Ushbu o‘zgarishlar insonning individual hamda kollektiv ongida aks etib, natijada folklor matnlarida ham yangi shakllar, modifikatsiyalar yuzaga keladi[26].

Fitonimlarning ramziy ma’nolari bevosita xalqning turmush tarzi, madaniyati, ijtimoiy tuzilishi va tarixiy tajribasi bilan bog‘liq bo‘lib, ular asosan matn doirasida, kontekst orqali anglashiladi. Fitonimlarning til tizimidagi ahamiyati ularning ko‘plab obrazli, metaforik va figurativ ifodalarni yaratishda faol ishtirok etishi bilan belgilanadi. Ko‘pincha ular o‘zining asosiy, denotativ ma’nosiga tayangan holda insonning ruhiy kechinmalari, tashqi qiyofasi, xulq-atvori yoki individual xususiyatlarini ramziy tarzda ifodalash vositasi sifatida xizmat qiladi.

Zamonaviy o‘zbek tilida fitonimlar semantik jihatdan rang-barang va uslubiy imkoniyatlarga boy birliklar sifatida keng qo‘llanadi. Ular turli kontekstlarda turlicha ma’no qatlamlarini yuzaga chiqarish, estetik ta’sirni kuchaytirish hamda tilning obrazlilik darajasini oshirishda muhim rol o‘ynaydi. O‘simliklarning rang-barangligi, shakliy xususiyatlari, vegetatsiya davri va boshqa belgilariga asoslangan holda yaratilgan obrazlar tilning semantik boyligini yanada kengaytiradi va uning estetik salohiyatini oshiradi.

Natijalar. Fitonimlarning ramziy ma’nolarini badiiy diskursda o‘rganish jarayonida ularni ikki asosiy yo‘nalishda tahlil qilish maqsadga muvofiq: yozma adabiyot namunalarida hamda xalq og‘zaki ijodi materiallari asosida. Chunki fitonimlar olamning lisoniy manzarasining tarkibiy qismi sifatida ayniqsa folklor janrlarida keng namoyon bo‘ladi. Folklor tili jamiyatning tarixiy tajribasini o‘zida mujassamlashtirganligi sababli, unda voqelik haqidagi bilimlar tizimi turli lingvistik vositalar orqali ifodalanadi.

Xalq og‘zaki ijodi milliy o‘zlikni anglashning o‘ziga xos til shakli sifatida namoyon bo‘ladi. Bu jarayon folklor janrlarida shakllangan til stereotiplari orqali ham ifodalanadi. Inson o‘z hayoti davomida duch keladigan voqea-hodisalarni, o‘z tasavvurida shakllangan ijtimoiy obrazlarni va atrof-muhit bilan bog‘liq tajribalarni til vositasida aks ettiradi. Har bir millat dunyoni o‘ziga xos tarzda idrok etadi va bu idrok shakli tarixiy, madaniy va ijtimoiy omillar bilan belgilanadi.

Folklor asosida olamning lisoniy manzarasini o‘rganish insonning borliq haqidagi tasavvurlarini uning madaniyati va an’analari orqali anglash imkonini beradi. Muhimi, folkloriy dunyo manzarasi ichki tizimga ega bo‘lgan murakkab tuzilma bo‘lib, uni faqat statik hodisa sifatida emas, balki doimiy rivojlanib boruvchi jarayon sifatida ham talqin etish lozim. Har bir folklor namunasi o‘ziga xos konseptual tuzilishga ega bo‘lib, u orqali xalq tafakkurining muayyan qirralari ochiladi.

Shu bois folklor matnlarini lingvistik jihatdan tahlil qilishda nafaqat til birliklariga, balki ekstralingvistik omillarga – ya’ni etnografik ma’lumotlar, madaniy artefaktlar va xalq mentalitetiga

[26] Ikromov, M. (2025). BOTANIK TERMINLARNI ANTROPOSENTRIK PARADIGMADA O ‘RGANISHNING AHAMIYATI. NamDU Ilmiy Axborotnomasi.

ham murojaat qilish zarur. Shuningdek, milliy ongning til stereotiplarida qanday aks etishi masalasini o‘rganish ham muhim ilmiy ahamiyatga ega.

Ramz tushunchasiga to‘xtaladigan bo‘lsak, u muayyan xalq ongida shakllangan bo‘lib, aniq bir obraz orqali kengroq va mavhumroq ma’nolarni ifodalovchi belgi sifatida namoyon bo‘ladi. Fitonimlar ham ana shunday ramziy birliklar sifatida xalqning tabiat haqidagi tasavvurlari, diniy e’tiqodlari, afsona va rivoyatlari, marosimlari hamda og‘zaki ijodi orqali mustahkamlanib kelgan.

Masalan, “lola” obrazi turkiy xalqlar madaniyatida go‘zallik, yoshlik va muhabbat timsoli sifatida talqin qilinadi. “Anor” esa baraka, serfarzandlik va hayotiy kuch ramzi sifatida qadrlanadi[27]. Shu bilan birga, ayrim fitonimlar ijtimoiy-ma’naviy qarashlarni ifodalashda ham faol ishtirok etadi. Jumladan, “tut” daraxti mehnat va halollik timsoli sifatida baholanadi, chunki u ipakchilik rivoji bilan bevosita bog‘liq. “Chinor” esa mustahkamlik, uzoq umr va barqarorlik ramzi sifatida folklor matnlarida keng qo‘llanadi.

Muhokama. Fitonimlarning ramziy ma’nosi ko‘pincha diniy va mifologik tasavvurlar bilan ham uyg‘unlashadi. Masalan, “rayhon” islomiy an’analarda poklik va muqaddaslik ramzi sifatida talqin qilinib, marosimlarda alohida ahamiyat kasb etadi.

1. Qo‘ling yetgan shoxning ***shaftoli***si shirin. (Maqol)

Maqolda berilgan shaftoli fitonimi “boriga shukr qil, o‘z imkoniyating darajasidagi ne’matlardan rohatlan” kabi ramziy ma’nolarni ifodalamoqda.

2. Sog‘ ***olma*** shoxidan tushmas. (Maqol). Maqolda olma fitonimi razmiy ma’noda toza, kamchiliksiz kabi ramziy ma’nolarni ifodalab kelmoqda.

“O‘zbek xalq maqollari” to’plamida berilgan olma so‘zi bilan bog‘liq maqollarda ushbu mevaning rangi, mazasi, ta’mi, pishish darajasi, kasallanishi, to’kilish yoki to’kililmasligi, insonga foydali jihatlari kabi xususiyatlari asosida turli semantik xususiyatlarini maqollar asosida ramziy namoyon bo’lish holatlari ko’zga tashlanadi.

3. ***Qovun***ning sarasini it yer,

Olmaning sarasini – qurt. (Maqol)

Yer yuzida inson zoti borki, hamma narsaning yaxshisini, a’losini qo‘lga kiritishga harakat qiladi. Ko‘pincha, yaxshilar yomon xulqli (ochko‘z, g‘alamis, xasis va h.) kishilar qo‘liga tushib qoladi. Olma qurti ham hech qachon sho‘r yoki taxir olmani yemaydi. U ham, albatta, o‘ziga ozuqa uchun eng shirin (sara), mazali olmani tanlaydi.

Yozma adabiyot namunalarida ham fitonimlar turli ramziy ma’nolarni ifodalash holatlari uchraydi:

Baland shoxda qizil olma pishgan ekan,

Uzib olib qarasam, qurt tushgan ekan.

Men olmani irg‘itvorsam, u dod soldi,

Tashlab ketar ekan meni nega oldi? (M.Yusuf) – ushbu she’rda qizil olma quyidagi ramziy ma’nolarni ifoda etmoqda:

Qizil olma – tashqi go‘zallik, joziba ramzi

- Olmaning qizil, chiroyli bo‘lishi – tashqi go‘zallikni, insonni o‘ziga tortadigan jozibani ifodalaydi.
- Ammo ichidan “qurt tushgani” – bu tashqi chiroy ichki poklik va sof tuyg‘ularni anglatmasligini bildiradi.

Qizil olma – muhabbat va aldov ramzi

- She’rda lirik qahramon olmani uzib qaraydi (ya’ni, sevgiga qo‘l uzatadi).
- Ammo ichidagi nuqson – muhabbatda xiyonat, yolg‘on yoki bevafolik ramzi.

Olmani tashlab yuborish – munosabatdan voz kechish

[27] Ikromov, M. (2025). BOTANIK TERMINLARNING ETNOMADANIY TADQIQI"«ЭТНОКУЛЬТУРНОЕ ИЗУЧЕНИЕ БОТАНИЧЕСКИХ ТЕРМИНОВ»" ETHNOCULTURAL STUDY OF BOTANICAL TERMS. FarDU. Ilmiy xabarlar–Scientific journal of the Fergana State University.

• Lirik qahramon qurt tushgan olmani tashlab yuboradi, bu esa uning qalbida qanchalik iztirob tug‘dirishini ko‘rsatadi.

• “Dod soldi” – tashlab ketilgan sevgilining noroziligi yoki armoni ramziy tarzda ifodalanmoqda.

Ilk sevgi – eng baland shoxdagi olma,Men unga intildim, yetmadi qo‘lim.

Senga baxt tilayman, mayli, kim bo‘lma, Kunlaring xayrli bo‘lsin, sevgilim. (M.Yusuf. “Sevgim” she’ridan)

- **Olma – ilk sevgi ramzi**
  - She’rda to‘g‘ridan-to‘g‘ri aytilgan: *“Ilk sevgi – eng baland shoxdagi olma.”*
  - Bu yerda olma **orzu qilingan, ammo qo‘l yetmagan muhabbat** timsoli sifatida ishlatilgan.
- **Baland shoxdagi olma – qiyin yetiladigan orzu**
  - “Eng baland shox” iborasi – yetib bo‘lmaydigan, masofa uzoq bo‘lgan, qo‘l yetmagan tuyg‘u ramzi.
  - Bu sevgi intilish, orzu va armonni ifodalaydi.

Qizil olma – go‘zallik va jo‘shqinlik. Olma ko‘pincha yoshlik, go‘zallik va hayotiy zavq ramzi sifatida talqin qilinadi. She’rda u ilk muhabbatning chiroyli, ammo erishib bo‘lmaydiganligini ifodalamoqda.

Fitonimlarning ramziy ma’nolarini tadqiq etish shuni ko‘rsatadiki, ular xalq tafakkuri va madaniy xotirasida chuqur ildiz otgan bo‘lib, o‘zining denotativ vazifasidan tashqari **ramziy yuklama**ga ega. Fitonimlar orqali insonning tabiatga, jamiyatga, ma’naviy qadriyatlarga bo‘lgan munosabati ifodalanadi. O‘zbek xalq og‘zaki ijodi va yozma adabiyotida fitonimlarning ramziy talqini turlicha shakllanadi: bir tomondan ular xalqning diniy-mifologik tasavvurlari, urf-odatlari va marosimlari bilan bog‘liq bo‘lsa, ikkinchi tomondan shoir va yozuvchilarning poetik talqinida sevgi, armon, go‘zallik, baxt kabi individual kechinmalarni aks ettiradi

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, fitonimlar paremiologik birliklar tarkibida chuqur ramziy va konseptual ma’no kasb etuvchi muhim lingvomadaniy birlik sifatida namoyon bo‘ladi. Ular orqali xalqning tabiatga munosabati, ijtimoiy tajribasi va axloqiy qarashlari umumlashtirilgan holda ifodalanadi. Fitonimlarning paremiyalarda qo‘llanishi ularning semantik imkoniyatlarini kengaytirib, oddiy nominativ birlikdan yuqori darajadagi ramziy obrazga aylanishini ta’minlaydi. Shuningdek, fitonimlar asosida shakllangan paremiyalar milliy tafakkur, qadriyatlar tizimi va madaniy xotirani aks ettiruvchi muhim vosita sifatida xizmat qiladi. Ularni lingvomadaniy va etnolingvistik jihatdan o‘rganish orqali xalqning olamni idrok etish modeli, konseptual tizimi va madaniy kodlarini chuqurroq anglash mumkin. Shu bois fitonimlarning ramziy ma’nolari va ularning paremiologik ifodasini tadqiq etish zamonaviy tilshunoslikning dolzarb va istiqbolli yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. https://uz.wikipedia.org/wiki/Anor?utm_source
2. Ikromov M. Fitonim tushunchasi va uning lisoniy xususiyatlari / Сборник статей по итогам Республиканской научно- практической конференции. – Хива: Университет Мамун, 2026. – С. 1088.
3. Ikromov, M. (2025). BOTANIK TERMINLARNI ANTROPOSENTRIK PARADIGMADA O ‘RGANISHNING AHAMIYATI. NamDU Ilmiy Axborotnomasi.
4. Ikromov, M. (2025). Botanik terminlarning etnomadaniy tadqiqi"«этнокультурное изучение ботанических терминов»" ethnocultural study of botanical terms. FarDU. Ilmiy xabarlar–Scientific journal of the Fergana State University.
5. Пазлитдинова Н.З. Ўзбек тили фитонимларининг лексик-семантик хусусиятлари. Филол. фан. falc. док. дисс. автореф. – Фарғона, 2018. – Б.9. 5. Ходжиева Н. Х. Лексика фрукта в лирике Алишера Навои //Современная наука: актуальные вопросы, достижения и инновации. – 2021. – С. 148-150.

№	Birinchi muallif F.I.Sh.	Maqola sarlavhasi	Bet
56	Tuxtasinova Munira Ibragimovna	O‘QUVCHILARNI INKLYUZIV TA’LIM SHAROITIDA XALQARO TADQIQOTLARGA TAYYORLASHNING PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI ……	225
57	Xolyigitova Mohigul Naim qizi	O'ZBEKISTONDA TA'LIMNI GLOBALLASHUV SHAROITIDA RIVOJLANTIRISH MUAMMOLARI ……	230
58	Xolyigitova Mohigul Naim qizi	GLOBALLASHUV SHAROITIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING TA'LIM SIFATIGA TA'SIRI: ZAMONAVIY TENDENSIYALAR VA ISTIQBOLLAR ……	232
59	Жумаева Айчурок Токтосуновна, Иматали кызы Калыскан	ПОЛИКУЛЬТУРНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ ……	234
60	Jo’rayev Ruzimurod, Eshqulov Bekzod, Rashidov Abror	OLIY TA’LIMDA INNOVATSION O‘QITISH TEXNOLOGIYALARINING SAMARADORLIGI VA TALABA MOTIVATSIYASIGA TA’SIRI ……	240
61	Dehqonboyev Muhammad To‘lqin o‘g‘li	TABIIY FANLARNI O‘QITISHDA “O‘SIMLIKLAR GURUHLARI” MAVZUSI BO‘YICHA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISHNING DIDAKTIK ASOSLARI …….	245
62	Umarov Azizbek, Solijonov Sardorbek Kamoliddin O'gli	NEW TECHNOLOGIES OF TEACHING MATHEMATICS AND COMPUTER SCIENCE.	250
63	S.A.Toshtemirova, Abdishukurov Bobomurod Faxriddin o‘g‘li	1925–1991 YILLARDA O‘ZBEKISTONDA PEDAGOGIK KADRLAR TAYYORLASH TIZIMI TARIXI VA SINGAPUR TA’LIM MODELI ASOSIDA ZAMONAVIY TAKLIFLAR	254
64	Mirzakulova Risolat Musurmankulovna	ALOQA VA AXBOROTLASHTIRISH RIVOJINING HUDUDLARARO IQTISODIY TAFOVUTLARGA TA'SIRI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA): EKONOMETRIK BAHOLASH	257
65	Boltaboyev Rahmatjon Omonboy o'g'li	PROFESSIONAL KASB-HUNAR TA'LIM MUASSASALARINING TEXNIK VOSITALARINI HISOBGA OLISH VA BOSHQARISH JARAYONINING AVTOMATLASHTIRILGAN DASTURIY TA'MINOTINI YARATISH	261
66	Ikromov Muhammadyusuf Tursunali o‘g‘li	FITONIMLARNING RAMZIY VA ETNOMADANIY XUSUSIYATLARI	264
67	Gadayev Doniyor Rajabovich	BO‘LAJAK BOSHLANG‘ICH SINF O‘QITUVCHILARINING MATEMATIK KOMPETENTLIGINI ASOSIY GEOMETRIK TUSHUNCHALAR YORDAMIDA TAKOMILLASHTIRISH	269
68	G‘aniyeva O‘g‘iloy Olimjon qizi	GI DE MOPASSAN VA NAZAR ESHONQUL HIKOYALARIDA BADIIY DETAL VA TASVIRIY VOSITALAR	271
69	Mamadaliyev H. Y.	ISLOMDA MODERNIZM VA POSTMODERNIZM	276

“GLOBALLASHUV JARAYONIDA TA’LIM, ILM-FAN, TEXNOLOGIYA VA SUN’IY INTELLEKTNING O‘RNI” MAVZUSIDAGI RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI MATERIALLARI TO‘PLAMI
(1-tom)

(KONFERENSIYA MATERIALLARI)

Muharrir: O.Abdullayev
Dizayner: J.Qobilov

“OMADBEK PRINT NUMBER ONE” MCHJ
Andijon shahri, Bobur shoh ko`chasi, 39 a uy.
Nashriyot litsenziya raqami: № 156677.
2023-yil 7-noyabrda berilgan.
Tijoriy takliflar uchun: 99-906-90-71

Bosmaxonaga 2026 yil 07 mayda berildi.
Bosishga 2026 yil 14 mayda ruxsat etildi.
Bichimi 84x108 1/16. Hajmi 44,3 bosma taboq.
Times New Roman garniturasi,
ofset qog`ozi, ofset usulida chop etildi.
Buyurtma 413 Adadi 50 dona.

Ushbu kitobning hech bir qismidan mualliflarning yozma ruxsatisiz elektron yoxud bosma shaklda tijoriy maqsadlarda foydalanish uchun chop etish hamda internet, ijtimoiy tarmoqlar orqali tarqatish mumkin emas.
Mualliflik huquqlari qonun bilan himoya qilinadi.

“OMADBEK PRINT NUMBER ONE” MCHJ
bosmaxonasida chop etildi.
Andijon shahar Bobur shoh ko`chasi, 39 a uy.
O`zbekiston Respublikasi Prezidenti adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligining **19.02.2025** dagi **627268** raqamli guvohnomasi.